

Po 2024-04-10 dienos pasitarimo LRS Ekonomikos komitete

Dėl šilumos ūkio vystymo perspektyvų

Balandžio 10 d. LRS Ekonomikos komiteto posėdyje LŠTA iniciatyva vienas iš svarstomų klausimų buvo „Dėl šilumos ūkio vystymo perspektyvų“. Geranoriškai sutikus Ekonomikos komiteto pirmininkui Kaziui Starkevičiui LTŠA prezidentas Valdas Lukoševičius padarė pranešimą, kuriuo apibūdino artimiausio laikotarpio centralizuoto šilumos tiekimo (CŠT) sektoriaus perspektyvas ir iškėlė aktualias problemas, kurių sprendimo nerandama bendraujant su vykdomosios valdžios įstaigomis. V. Lukoševičiaus pranešimo skaidrės [ČIA](#).

V. Lukoševičius pateikė informaciją, kad tvarus iš miško kirtimo liekanų gaminamas biokuras jau siekia 80 % bendroje CŠT sektoriaus kuro struktūroje ir artimiausiu laikotarpiu tik didės. Tai lemia, kad tai kol kas pats pigiausias išteklius šilumai gaminti, o kiti būdai šilumą gaminti, kad ir kokie patrauklūs, yra žymiai brangesni. Tą patvirtina CŠT įmonių atliekami skaičiavimai, Energetikos ministerijos užsakyta studija ([ČIA](#)) ir kiti šaltiniai. Biokuro patrauklumą lemia ir tai, kad šis kuras atsinaujinantis, jo kainos net ir žiemą stabilios, santykinai žemos, net ir išnykus Lietuvoje baltarusiškai skiedrai. Biokuras perkamas skaidriai energijos išteklių biržoje Baltpool, o konkurencija tarp biokuro gamintojų ir tiekėjų pakankamai didelė.

Iš kitos pusės, biokuro katilai ir jų priedai santykinai brangūs, o kapitalo kaštai didina galutines šilumos kainas. Ypač mažose CŠT sistemose ir atitinkamai savivaldybėse. Šią problemą išspręstų jau anksčiau išbandytas sprendimas – investicinės subsidijos. Deja, tačiau Finansų ir Energetikos ministerijos planuoja skirti ES fondų paramą efektyvių biokuro katilų įrengimui daugiausiai lengvatinių paskolų forma, bet ne subsidijomis. Skaičiais buvo pailiustruota, kad netgi žemos paskolų palūkanos mažai turi įtakos šilumos gamybos iš biokuro kaštams, tačiau vartotojai pajustų subsidijų reikšmingą poveikį reguliuojamose šilumos kainose. **LŠTA žinia – siekiant pigesnės šilumos mažose savivaldybėse būtina subsidijuoti biokuro katilų įrengimą**, keičiant gamtines dujas ar diegiant aukštesnio efektyvumo biokuro katilus vietoje susidėvėjusių.

LŠTA pristatė naujausią CŠT įmonių apklausą, kuri parodė, kad būtina įrengti beveik 200 MW biokuro katilų, kuriems reikia apie 140 mln. EUR investicijų. Tuo tarpu kol kas numatyta parama tik 9 mln. EUR, o tai visiškai neatitinka sektoriaus poreikio. **Siūloma padidinti ES paramos apimtį biokuro katilų subsidijavimui bent iki 50 mln. EUR.**

LŠTA prezidentas atkreipė Seimo narių dėmesį, kad siekiant atskirų pastatų šildymo dekarbonizavimo šiuo metu ES fondų lėšomis nagrinėjamos ir remiamos tik AEI

technologijos, tačiau **neskatinama jungtis prie efektyvių CŠT sistemų**, netgi jeigu jos yra ir prieinamos. Tai turi būti taisoma ir vienodai traktuojamos visos „žaliosios“ šildymo galimybės.

Tarp kitų spręstinių problemų LŠTA pažymėjo, kad CŠT sistemų plėtrą ir naujų vartotojų prijungimą palengvintų „viešojo intereso“ statuso suteikimas CŠT trasoms, taip kaip ir vandentiekio bei kanalizacijos vamzdynams. Juk visi dideli vamzdynai turėtų būti traktuojami vienodai. Tam reikalinga nedidelė pataisa Specialiųjų žemių naudojimo sąlygų (SŽNS) įstatyme – projektas pateiktas **ČIA**. Šis statusas palengvintų apsaugos zonų įregistravimą ir tiek.

Kita problema su kuria susidūrė CŠT įmonės, kai valstybės įstaigų paraginti energetinės krizės laikotarpiu nusipirko ilgalaikiais sandoriais kuro, tačiau jam vėliau atpigus buvo viršyta metinė vidutinė kaina ir šio viršijimo dabar nenorima pripažinti pagrįstomis sąnaudomis. Valstybės įstaigos turėtų būti atsakingos už savo veiksmus ir pažadus. Išsiųstas LŠTA siūlymas **ČIA**

LŠTA poziciją savo pasisakymuose palaikė Seimo narys Andrius Kupčinskas, Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovė Agnė Kazlauskienė ir LITBIOMA prezidentas Marius Valukynas.

Energetikos viceministrė Inga Žilienė pristatė ilgalaikės šilumos ūkio strategines perspektyvas ir paramos modelius.

Apibendrinant išsakytus komentarus LŠTA prašo:

1. Padidinti ES paramos investicines subsidijas efektyvių biokuro katilų įrengimui bent iki 50 mln. EUR
2. Suteikti viešojo intereso statusą – pataisa SŽNS įstatyme.
3. Sumažinti CŠT trasų apsaugos zonas - pataisa SŽNS įstatyme.
4. Pastatų šildymo dekarbonizavimui vienodomis teisėmis ir paramos galimybėmis nagrinėti AEI technologijų diegimą ir prijungimą prie CŠT sistemų.
5. Vykdyti valstybės pažadus – pripažinti pagrįstomis sąnaudas kuro, įsigyto energetinės krizės laikotarpiu.

Lietuvos šilumos tiekėjai, atsakingi už miestų ir miestelių šildymą, dėkingi Seimo nariams už parodytą dėmesį šildymo problemoms ir tikisi iš politikų dalykiškos pagalbos, siekiant žmonėms prieinamo ir geresnės kokybės šildymo.